

Kuva: Kirsi Alastalo

13. Kodin tavarat ja siisteys

Perheet olivat suuria ja kotityötä paljon. Marttajärjestö opasti kodinhoidossa, ruuanlaitossa, käsitöissä ja puutarhanhoidossa. Marttayhdistykset myivät perunankuorimaveitsiä ja heiluriharoja. 40-luvulla tehty suomalainen keksintö, astiankuivauskaappi, yleistyi nopeasti.

Maaseudulla ruokia säilytettiin kellarissa, mutta kaupunkilaisilla ei aina ollut kunnollisia säilytystiloja. Maitokannu ja voipaketti laitettiin kylmällä ilmalla ulko- ja sisäikkunan väliin. Talvella maito saattoi jäätyä ja pullo mennä rikki.

Kuva: Fiskars Finland

Kilta-astiat olivat yksinkertaisia, monikäyttöisiä ja pinottavia.

Monissa asunnoissa oli ruokakomero,
jonka seinässä oli reikä ulkoilmaan.
Lämpimällä ilmalla kaappi oli tietysti lämmin.

Vähitellen arkea helpottivat
jääkaapit, sähköhellat ja pesukoneet.
Aluksi ne olivat kalliita.
Jääkaappi helpotti ruuanvalmistusta paljon.
Enää ei ollut pakko suolata, kuivata tai hapattaa.
Tuoreen kalan ja lihan käyttö lisääntyi.
Kotiliesi esitteli vuonna 1952 uutuutena
höyrymehustimen eli Mehu-Maijan.

Kaj Franck suunnitteli Arabian tehtaalle
suositun Kilta-astiaston.
Sitä myytiin monen värisenä.

Kuvat: Marika Tamminen / Vapriikin kuva-arkisto

Työtehoseura testasi ensimmäiset pyykinpesukoneet.
Pesukoneita kohtaan oli paljon ennakoluuloja.
Niiden pesutehoon ei luotettu.
Englantilainen pesukone oli nimeltään Hoover.
Suomalaiset olivat Upo ja Rosenlew.

Pölynimurit yleistyivät ensin kaupungeissa
ja myöhemmin maaseudulla.
Imurikin oli niin kallis hankinta,
että Yhdyspankki antoi Kotiliesi-lehdessä
ohjeita oikeanlaisen imurin ostoon.
Pankki neuvoi kiinnittämään huomiota kokoon,
imutehoon, suulakkeiden muotoon ja määrään
sekä pölypussin riittävän suureen kokoon.

Vuodesohva syrjäytti vähitellen hetekan.
Melkein joka kotiin hankittiin sohva.
Ilmari Tapiovaaran suunnittelema
Fanett-pinnatuoli oli yleinen huonekalu.
Toinen suosittu tuoli oli nimeltään *Mademoiselle*.
Se oli koivusta valmistettu lepotuoli,
jossa oli korkea selkänoja.

Keskustele

*Minkälaisia astioita sinulla oli
ensimmäisessä kodissasi?
Oliko sinun kotonasi jääkaappi, sähköhella
tai pyykinpesukone?
Millainen oli ensimmäinen jääkaappisi?
Millä tavalla pesit pyykkiä nuorena?
Oletko nukkunut hetekassa tai olkipatjalla?*

Kodin tavarat ja siisteys

Kysymyksiä

Millaisia astioita sinulla oli ensimmäisessä kodissasi?

Minkä tyylliset astiat ovat sinusta kauniita?

Oletko perinyt astioita? Millaisia?

Millainen on lempimukisi?

Kuvaile ensimmäistä jääkaappiasi.

Onko sinun kotonasi ollut puuhella?

Millä tavalla pesit pyykkiä nuorena?

Muistatko, kun sait ensimmäisen sähkösilitysraudan?

Miten suhtaudut siivoamiseen? Entä silittämiseen?

Miten uudet kodinkoneet vaikuttivat sinun arkeesi?

Oletko nukkunut hetekassa tai olkipatjalla?

Mitä huonekaluja kuuluu olohuoneeseen sinun mielestäsi?

Onko sinulla perintöhuonekaluja?

Mistä huonekalustasi olet erityisesti tykännyt? Kerro siitä.

Tiedätkö, millainen on heilurihara ja mitä sillä tehdään?

Heilurihara on puutarhatyökalu, jolla irrotetaan rikkakasveja maasta.

Heiluva terä irrottaa rikkakasvit näppärästi.

Katso

Elävä arkisto: Hae "Koti ja sisustus 1950–1970".

(30 sek – 2 min videoita)

Elävä arkisto: Hae "Upon uusi pesukone".

(3 min video pulsaattorikoneesta)

Hakusanat

Pulsaattoripesukone, heteka, Fanett-tuoli, Mademoiselle-tuoli